

BOERENVERSTAND GEBRUIKEN

Een deelnemer van het eerste uur en een deelnemer die net gestart is met het project Schoon erf, schone sloot. Wat is de rode draad wanneer je deze twee verhalen naast elkaar zet? Je boerenverstand gebruiken.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

Het eerste pilotproject Schoon erf, schone sloot liep van 2009 tot 2012. Een van de tien deelnemers is Ruud Berbee van het bedrijf Gebr. Berbee bloembollenkwekerij uit Breezand. Sindsdien zijn veel dingen veranderd. In het eerste project ging het om een specifiek gebied met bedrijven. Verschillende in- en uitlaatpunten van water werden gemeten en vergeleken met elkaar. Vandaag de dag worden er putten op het bedrijf gemeten en is het project echt bedrijfsspecifiek. Bij het eerste project was er vooral aandacht voor drie probleemstoffen, die niet allemaal meer inzetbaar zijn of minder worden gebruikt. Het belangrijkste resultaat dat de deelnemende telers na afloop van het pilotproject aangaven, is nog hetzelfde in het vervolg: bewustwording.

Bij Berbee is er op het bedrijf veel gebeurd sinds de start van het project. Mee-doen heeft hem bewuster gemaakt. "We kwamen regelmatig met alle deelnemers bijeen om de resultaten te bespreken en mogelijke oplossingen te bedenken. Soms zie je bij een collega een werkwijze waar je zelf nooit eerder bij stil hebt gestaan. Zo maakten we destijds buiten de tulpenbollen nat voor het werken. Je denkt dat er van gerooide bollen in schone kisten niets af kan komen. Toch wel, omdat aan de kist die je gebruikt ook weer residu zit. Door ze binnen water te geven op onze vloeistofdichte vloer, is het probleem opgelost."

OMDE HOEK

Er zijn genoeg wijzigingen doorgevoerd op het bedrijf. "Je bent er altijd bewust mee bezig. Zo laden we de kar om kuubkisten naar het land te vervoeren binnen, staan de dompelkisten binnen, blijft de heftruck binnen, zetten we fust van derden binnen, staan machines in de pauze binnen of op het land en laten we de ontsmette kisten langer uitlekken."

Volgens Berbee is het niet altijd noodzakelijk om te investeren: "Het is vaak gewoon een kwestie van goed nadenken. De oplossing ligt vaak om de hoek. Bijna al ons land ligt om ons bedrijf heen. Voor het land wat verder ligt, lenen we van de buurman een kar met legoot voor over de weg. Die gebruiken we maximaal een week. Dat is ook een oplossing. Maar hoe goed je het ook doet, je kan altijd wel wat vinden. Het belangrijkste is dat iedereen verantwoord omgaat met de middelen."

SNEL RESULTAAT

Dat het project na die tijd nog steeds loopt, vindt Berbee een goede zaak. "Met de pilot is kennis opgedaan en is een basisplan ontstaan. Dat is verder uitgezet en steeds meer verfijnt. Het is een leuke constatering dat het project nog steeds veel kan betekenen voor de vermindering van erfemissie en dat er snel resultaat mee te behalen is. Meedoen met het project geeft inzicht."

Op het erf van Firma H.C. Damen in Voorhout zit bij de ingang aan de buitenkant van de schuur een put. Eigenaar Hedwig Damen geeft aan dat daar de meting is verricht. Het ontsmetten gebeurt achter in de schuur. Op deze plek is tevens een uitgang die niet wordt gebruikt. Tussen de ontsmettingsruimte en de schuur zit een goot. Tussen de uitdruipplek en de uitgang die niet gebruikt wordt, zit echter geen goot. Tijdens het vervoer van de ontsmette kisten zouden dan eventuele druppels kunnen vallen. Om deze laatste druppels ook daar op te vangen, wil Damen nog een nieuwe goot maken.

Naast een ontsmettingsbak heeft Damen een ontsmettingsdouche. Het middel dat overblijft vanuit het ontsmetten en het uitlekken, wordt door Damen hergebruikt. "Het restant kunnen we gebruiken voor de broeierij", aldus Damen. "We douchen de bol-op-potproducten. Dan wordt het restant verdund gebruikt. Uiteindelijk is het vrijwel op." Om dat te demonstreren laat Damen de douche zien. Op de bodem ligt een verwaarloosbaar restant.

Damen teelt vooral bol-op-potproducten en handelt in bloembollen. Qua sortiment heeft hij vooral hyacinten-op-pot, maar ook narcissen, tulpen en Muscari.

VERSMERING

Uit eerdere projecten is gebleken dat een heftruck kan zorgen voor versmering als deze binnen en buiten wordt gebruikt. Bij Damen blijft de 'ontsmettingsheftruck' binnen. "We hebben drie heftrucks op het bedrijf, dus dat is geen probleem."

Met veel punten uit het project Schoon erf, schone sloot is Damen al bezig, en dat terwijl hij een nieuwe deelnemer is. De eerste meetresultaten voor het ontsmettingsseizoen heeft hij binnen. De gegevens van de tweede meeting op zijn bedrijf na het seizoen ontbreken nog. Daardoor is niet te zeggen of er erfemissie is en hoe groot deze is. Tijdens de bespreking van de resultaten met de groep in de Bollenstreek waren de oplossingen algemeen, niet bedrijfsspecifiek.

BOERENVERSTAND

Waarom doet Damen mee? "Je wilt niet achterlopen, maar juist voorop. Wel ben ik van mening dat we moeten blijven uitgaan van de beste kwaliteit bollen en bloemen. Ik ben bereid om mijn best te doen, maar ze moeten niet op iedere slak zout leggen. Wie zijn boerenverstand gebruikt, komt ook al heel ver." Als voorbeeld geeft Damen dat kwekers hun spuit inklappen als de bomen anders over de sloot heen gaan. Dan is er geen kans dat er een druppel in het water valt.

Niet alles is direct mogelijk, maar Damen pakt wel kansen aan. Zo is hij voornemens om een schuimmachine te huren en te bekijken hoe dit werkt met ontsmetten. De nieuwe goot bij de uitgang achter in de schuur komt er zeker en hij is ook bezig om grastegels achter zijn schuur te leggen. "Op de grastegels wil ik ons fust zetten. Eventuele emissie kan dan via de bodem gezuiverd worden. Door dat soort kleine aanpassingen ben je op een goede manier bezig met het milieu."